Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 324. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 324. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, DECEMBER 5, 1952. VOL. LX.

ПІВ МІЛЬЙОНА НА „ВТРИМАННЯ МИРУ" НА ВОДНОМУ ФРОНТІ

Ню Йорк. — Наче казкове оповідання розгорнулася перед Стейтовою Карною Комісією правдива історія про те, як підприємства, що наймають фахових робітників для вивантажування і навантажування кораблів, платять великі грошеві суми не тільки спеціяльним посередникам, але й юнійним урядовцям, а навіть і службовикам та урядовцям корабельних підприємств з метою недопустити до вибуху страйків або закінчити розпочатий страйк прибережних робітників. Такі хабарі набрали завчасової сили і їх виплачується вже постійно. Між цими робітниками найважливішу ролю грають „стіведори", тобто фахові робітники, що розвантажують кораблі й розвозять електричними візками товарі по різних закутинах доків або прямо до вантажних авт—„троків", що стоять перед пристанями. Головне підприємство, що виплатило на такі хабарі коло півмільйона долярів за час від січня 1947 р. до кінця червня теперішнього року, це Джарка Корпорація, основана Францом Яркою угорським капітаном німецького корабельного підприємства Гамбург-Америка. Це мільйонове „стіведорське" підприємство, що має свої бизнесові аґенції в вісьмох пристанях ЗДА, — за свідченням теперішнього голови Франка Нолана — виправдує виплату $489,582 як правильний видаток на „ведення бизнесу" з річним обротом в $40,000,000. Хабарі виплачувано в першу чергу урядовцям Міжнародної Юнії Прибережних Робітників тобто бизнесовим агентам і провідникам юнійних відділів, розташованих по обидвох боках ріки Гудсону в Ню Йорку й Ню Джерзі. Вони діставали сто дол. святочних дарунків кожного року, а крім того різні суми, що досягали до 2,500 дол. при інших нагодах. Імена цих урядовців наведено поодиноко підчас допитів комісії, при чому виявилося, що навіть голова самої Юнії, Джозеф П. Райен, дістав 7,500 впродовж п'яти років. Компанія Джарка наймала звісного підпільного провідника забороненої гри, Тоні Анастежія як посередника, для запобіження страйку, а навіть і урядовці корабельних підприємств Істміян Стімшіп Компані, Голанд Америка Лайн та ін., діставали дари висотою до двадцяти або тридцяти тисяч долярів упродовж згаданого часу. Оці розкриття, пороблені свідками на таємнім переслуханні, почали виясновувати і на прилюднім переслуханні комісії в будинку повітового суду в Ню Йорку, заки на прохання Джарка Корпорації окружний федеральний суд видав наказ перервати дальше публічне виявлювання подробиць осіб, яким ці гроші виплачувано. Крім Джарка Корпорейшен вмішане тут ще інше підприємство постачання „стіведорів", а саме Деніелс енд Кеннеді, яке теж виплачувало гроші на „втримання миру" на водному фронті в менших сумах. Допити йдуть дальше.

АЧЕСОН ІНФОРМУЄ ДОЛЛЕСА

Державний секретар Дін Ачесон (зправа) втаємничує в скомпліковані справи американської закордонної політики Джана Фостера Доллеса, який має перебрати пост державного секретаря в уряді новообраного президента Двайта Д. Айзенгавера після його інавгурації 20-го січня наступного року. Такі інформаційні зустрічі та розмови відбуваються теж між іншими представниками старої і нової адміністрації.

Наради державного секретаря з його наступником

Вашингтон. — Джон Фостер Доллес, що його іменував майбутній президент Айзенгавер державним секретарем, уперше офіційно відвідав державний департамент, де відбув півгодинну розмову з теперішнім державним секретарем Дін Ачесоном. Підчас своєї візити, Доллес запевнив затримання льояльних урядовців, яким немає підстав чогобудь побоюватися. Одночасно Доллес висловив свої погляди на закордонну політику держави у письмовому освідченні, що його він видав після наради з Дін Ачесоном. Політика ця повинна бути постійна і понадпартійна, вона, як і досі, повинна виконуватись відповідними особами. Проте необхідно провести перегляд діяльности тих осіб, що своєю нельояльністю та некомпетентністю не підготовані до такого роду діяльности. На пізніші запити, майбутній державний секретар заявив, що він розмовляв з Ачесоном про діяльність в ОН та про Корейську проблему, проте в їхніх розмовах не було „важливих справ". В освідченні, Доллес підкреслив, що теперішній державний секретар чемно запропонував йому всемірне сприяння в передачі урядування. Після розмови з Ачесоном, Доллес відбув нараду з секретарем оборони Робертом Ловетом, проте нічого досі невідомо про зміст їхньої наради. Одночасно відбулися чи мають відбутися наради інших членів майбутнього кабінету з своїми теперішніми колегами.

АДЕНАУЕР ПЕРЕСТЕРІГАЄ НІМЦІВ ПЕРЕД СОВЄТСЬКИМ ПОНЕВОЛЕННЯМ

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький канцлер — д-р Конрад Аденауер перестерігав вчора німців, що вони мають до вибору або волю в союзі із Заходом, або совєтське поневолення. Цю пересторогу висловив Аденауер, відкриваючи найбільш рішальні дебати в короткій історії федерального парляменту в справі ратифікації аліянтсько-німецького мирового контракту та німецького договору до ратифікації тих договорів. Він рівночасно намагався відібрати опозиції її аргументи проти ратифікації, інформуючи парлямент, що після ратифікації договорів Німеччина матиме голос в Атлантійському Пакті та що обидва договори будуть перевірені і правдоподібно змінені ще більше в користь Німеччини після дальшого оформлення західно-европейської федерації в наступному році. Промову Аденауера в парляменті передавано через радіосітку до всього німецького народу. Аденауер твердив, що цим разом Німеччина вперше в своїй історії цього сторіччя має нагоду стати рівноправним членом могутнього аліянсу та змінити курс своєї дотеперішньої трагічної історії. Він теж гостро виступав проти тих німців, які думають, що вони можуть тепер грати ролю „третьої сили" в світі та бути тим третім, що користає там, де два б'ються. Аденауер вважає, — що сьогодні не має жадного іншого „третього вибору" для німців, як тільки вибрати волю в аліянсі із заходом, або попасти в совєтське рабство, як попали вже численні інші народи. Для підтримки свого становища щодо необхідности ратифікації договорів, канцлер Аденауер видвигнув в парляменті такі арґументи: ратифікація договорів скріпить німецькі змагання до об'єднання країни; відкинення ратифікації тих договорів сильно скріпило б совєтську політику проти Німеччини; ратифікація договорів необхідна для зміни теперішньої політичної і військової непевности в Европі, — додаючи німецьку зброю та німецьку політичну суверенність до европейської спільноти; Совєти вже почали озброювати свого східно-німецького сателіта; західно - европейська оборонна спільнота подумана виключно як оборона; ратифікація договорів перемінить Німеччину в активного партнера міжнародної політики; соціялістична опозиція проти ратифікації договорів не видвигнула жадної іншої конструктивної альтернативи для німецької політики. Дебати в цій справі потривають кілька днів і вже наперед передбачується їх позитивний вислід.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ПРИЙНЯЛА ІНДІЙСЬКУ РЕЗОЛЮЦІЮ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла вчора величезною більшістю голосів компромісову індійську резолюцію відносно полонених в Кореї, після того, як ця сама резолюція була вже ухвалена подібною більшістю голосів в Політичному Комітеті ОН. Всі 54 не-комуністичні члени Об'єднаних Націй голосували в користь резолюції а проти неї було тільки п'ять совєтських голосів. Совєтський міністр закордонних справ Андрей Вишинський намагався теж і в Генеральній Асамблеї, подібно як раніше в Політичному Комітеті, добитись переведення совєтських „поправок" в тій резолюції, які практично були б перемінили індійську резолюцію в совєтську. Його намагання не мали успіху і тоді він домагався голосування в справі совєтської резолюції, яке і переведено. В користь совєтської резолюції було тільки п'ять совєтських голосів, а 40 західних голосів було проти неї. Проте, одинадцять представників, переважно азійських і арабських народів, здержались від голосування. Індійська резолюція пропонує компромісову розв'язку суперечної справи репатріяції полонених і признає комуністичний принцип, що всі полонені повинні бути репатріовані, але рівночасно займає аліянтське становище, що нікого не можна репатріювати силою. Згідно з цією резолюцією, яка мала б практичну вартість щойно тоді, коли б на неї погодились комуністи в Кореї, всі полонені повинні бути перевезені на острови біля центральної Кореї і там проголошені вільними негайно після підписання перемир'я. Рівночасно має бути створена репатріяційна комісія, яка репатріюватиме всіх тих, які собі того бажають. Доля тих полонених, які відмовляються від репатріяції, мала б бути вирішена на політичній конференції, що мала б зібратися в справах Кореї і Далекого Сходу впродовж 90 днів після перемир'я, а коли б ця конференція впродовж 30 днів не потрапила вирішити долі цих полонених, тоді вони мали б перейти під правну, моральну і матеріяльну опіку Об'єднаних Націй. Голова Генеральної Асамблеї має тепер формально поінформувати про цю резолюцію уряди комуністичного Китаю і Північної Кореї. Він теж призначить репатріяційну комісію, до якої увійдуть представники Швеції, Швайцарії, Польщі і Чехословаччини. П'яте місце в цій комісії запропоновано індійському представникові, але він відмовляється прийняти його, пропонуючи на це місце представника Міжнародного Трибуналу Справедливости.

Губ. Стівенсон успокоює робітництво після програних виборів

Атлантік Сіті. — Губ. Адлей Е. Стівенсон з Ілиной, який провалився при виборах як кандидат на президента від Демократичної партії, явився на конвенції Конґресу Індустріяльних Організацій і заявив у промові, що перемигу республіканської партії не треба вважати „за нещастя, або й невдачу для робітництва". Він дораджував провідникам юній не „переійматися жахом", тільки присвятити свої сили для підтримки інтересів країни. Якщо б вони хотіли поставити свої інтереси вище краєвих інтересів, тоді, на думку губернатора, робітництво могло б втратити дотеперішні досягнення в платні і відносинах праці. Конвенційні делеґати, зайняті підготовою до вибору нового президента своєї організації, відвернули на якийсь час свою увагу від цієї справи і радо слухали виводів губ. Стівенсона, якого вони підтримували під час президентських виборів і з яким вони програли кампанію. Оплески для Стівенсона були такі могутні, що обидва кандидати на головство в К. І. О. — тобто Рутер і Гейвуд — заявили, що вони резигнують з своїх кандидатур в його користь, одначе губернатор заявив, що це єдина „обов'язкова кандидатура", якої він не може прийняти. З Атлантік Сіті Стівенсон поїхав до Вашинґтону на обід з през. Труманом і на наради для складення плянів Демократичної партії.

Конвенція Товариства Вирібників

Ню Йорк. — Провідники Краєвого Товариства Вирібників, що з'їхалися на річну конвенцію в готелі Валдорф Асторія, приходять до висновку, що їм треба підтримати політику вибраного президента Айзенгавера, а саме політику більшої волі для приватних підприємств, одначе не накидати новій адміністрації різнородних плянів повороту до суворо індивідуалістичної засади. Відповідні доповіді прочитуються на конвенції, яка триватиме цілий тиждень. На конвенцію приїхало 3,000 делеґатів з усіх стейтів, але на спільний обід зголосилося 18,000 осіб.

ПРЕЗ. ТРУМАН ПРИЗНАВ ШАХТЯРАМ ПІДВИШКУ НА $1.90

Вашинґтон. — През. Труман відкинув ухвалу Ради Стабілізації Платні і признав правильність підвишки платні на $1.90 денно, про що домовилась юнія шахтарів з підприємцями ще в жовтні, ц. р. Для успокоєння прилюдної опінії й своїх найближчих дорадників, Труман проголосив вияснення такого потягнення, що він зробив це для забезпечення такої „спокійної атмосфери, яка тільки можлива", коли нововибраний президент ген. Двайт Д. Айзенгавер перебиратиме владу 20 січня. Коли б він цього не зробив, то шахтарі вийшли б з загрозою страйку на передодні встановлення нової адміністрації, пояснював Труман. Щоб не зражувати урядовців, відповідальних за вирішення Ради Стабілізації Платень, які були противні повній підвишці, президент признав, що вони діяли на підставі свого переконання і в добрих намірах. Ці урядовці, а саме Роджер Л. Путнам, адміністратор економічної стабілізації й Генрі Г. Фовлер, голова бюра оборонної мобілізації, признали президентові рацію в його постанові, коли він покликався на вищі цілі і не зголосили резиґнації з своїх становищ.

19,000,000 жінок при праці в ЗДА

Вашинґтон. — Жіноче бюро в департаменті праці сповіщає, що в 1952 р. біля 19,000,000 жінок в Злучених Державах займає становища в різнородних ділянках праці. Це значить на пів мільйона більше ніж в 1951 р. У всіх зайняттях платня жінок менша ніж мужчин, як це виказує статистика нюйорських вирібників за 1951 р. Пересічна тижнева плата мужчин виносила минулого року $77.61, а жінок $47.06. Покликуючися на звіти бюра цензу, жіноче бюро при департаменті праці стверджує, що пересічна річна платня робітниць жінок виносила в 1950 р. $1,230, а робітників мужчин $2,659. Директорка бюра, панна Фріда Міллер, твердить, що значення жінок як робітниць постійно зростає і що вже тепер одна третина робочої сили в Злучених Державах це жінки.

$1,200,000 на найменування Айзенгавера

Вашинґтон. — Конґресова комісія для провірки виборчих видатків довідалася, що ще перед Краєвою Республіканською Конвенцією в Шікаґо, на якій прийшло до найменування ген. Двайта Д. Айзенгавера кандидатом на президента, його прихильники витратили $1,200,000 на кампанію в його користь. Ці витрати зробив комітет Громадян за Айзенгатера, як це виявив голова цього комітету, Валтер Вільямс з Сіятл, якого новообраний президент призначив на підсекретаря торгівлі. Коли його запитався голова комісії, конгресмен Гейл Боґс, чи це вже увесь видаток на вибори в передконвенційнім часі, Вільямс відповів: „Ні, це тільки ці гроші, що їх видав наш комітет, бо була ще й друга організація, яка вела другу половину роботи поза Вашинґтоном". Це була згадка про квартиру руху „Айзенгавер на президента", що її втримував Краєвий Республіканський Комітет від січня до конвенції в Шікаґо в липні. З цієї квартири покривали витрати генерала на поїздки і витрати таких республіканських провідників, як сенатор Генрі Кабот Лодж, Франк Карлсон та Джеймс Доф. Заява Вільямса це перше авторитетне ствердження великих грошових витрат на партійні цілі для перемоги під час виборів.

Виступ Голинського на концерті в честь Лисенка в Ню Йорку — велика атракція

Ню Йорк. — Українська громада Ню Йорку і метрополії з помітним заінтересуванням очікує виступу широко відомого українського оперового співака Михайла Голинського на концерті в честь Миколи Лисенка в найближчу неділю. Між українцями не має багато таких, до яких не доходила б слава Голинського, але є ще багато таких головно між новоприбулими, які самі ще не мали нагоди бути на його концерті. Цю нагоду дає концерт в честь Лисенка, що відбудеться старанням Об'єднаного Комітету, Музичного Інституту та Музичної Секції при Л. М. Клюбі в найближчу неділю, 7-го грудня о год. 7:30 ввечорі в залі Фешин Інституту при 24-тій вулиці. Крім Голинського на цьому концерві виступлять: композитор Володимир Грудін, віольончелістка Зоя Полевська, баритон О. Стецура, сопран Клявдія Таранова та скрипак Володимир Цісик. В програмі концерту твори великого українського композитора Миколи Лисенка, в честь якого — з нагоди 110-тої річниці його народження та 40-вої річниці смерти — цей концерт відбувається.

Стримали автовий рух між Східним і Західним Берліном

Берлін. — Без жадного попередження совєтська влада стримала рух авт між совєтським та іншими секторами Берліну. Коло 300 авт, які нічого не знаючи, в'їхали були до совєтського сектора, совєтська поліція затримала в себе, і тільки деяким шоферам позволила вернутися до західних частин міста. В урядових кругах Західного Берліну подають три можливі причини несподіваної совєтської акції: ця затримка руху може бути одним із засобів, щоб турбувати Німеччину перед ратифікацією мирового і оборонного договорів із Заходом. Як другу причину подають те, що Совєти хочуть стримати вивіз товарів із Східного Берліну, яких там і так бракує. Ця совєтська акція може бути також відплатою за те, що в Західному Берліні контролювали совєтські авта, запитуючи їхніх шоферів, чого вони в'їжджають до західних секторів. Тільки деякі шофери вернулися з автами до західних частин міста, інші шофери повернулися з посвідками про затримані авта та відібрані німецькі марки, а найбільша частина залишилася досі в Східному Берліні. Цікаве, що совєтська поліція не затримувала урядових союзних і німецьких авт, тільки робила це з приватними возами.

Сарські вибори вважають першим кроком до европейської єдности

Париж. — Вислід недільних виборів у області Сари вважають провідні европейські політики першим важливим кроком до об'єднання Европи, бо там населення вперше голосувало за тим, щоб зректися національної єдности в користь европейської спільноти. Цей вислід сарських виборів уможливила праця французьких політиків Роберта Шумана, міністра закордонних справ, Джільберта Ґрандваля, давнішого французького високого комісара в області Сари, а теперішнього амбасадора до цієї области, та Жана Монє, що підтримував Шуманів плян. Спершу французи хотіли забрати Німеччині ті промислові засоби, які продукує область Сари, а тепер їхня політика змагає до того, щоб Сарщина служила всій европейській спільноті. Добра французька господарка в Сарщині причинилася до того, що населення цієї округи в недільних виборах заявилося за тим, щоб бути в спілці з европейською спільнотою, і зреклося своїх національних амбіцій належати до Німеччини. До успіхів цієї політики причинилися також д-р Конрад Аденауер та прем'єр де Ґаспері. Але цей рух за европеїзацією Сари може бути стриманий, коли при найближчих виборах 1953 р. партія канцлера Аденауера стратить теперішню парляментарну більшість.

Відгуки протикомуністичної праці слідчої лави

Вашинґтон. — Після того, як велика слідча судейська лава виявила діяльність червоних шпигунів в бюрах ОН та участь в тій підривній акції „нелояльних американців", деякі установи вже зайняли до цього своє становище. Так, Міжнародний Монетний Фонд сповістив про уступлення свого секретаря Франка Ков'а, який відмовився відповісти на запити сенатських слідчих чи він був комуністом і чи давав допомогу комуністичним аґентам. Цього припису не дотримався Ков, який був покликаний відповідати перед підкомітетом Міжнародньої Безпеки, який існує при Сенатській Правничій Комісії. На запит демократичного сенатора О'Конора про комуністичну, зглядно шпигунську діяльність, Ков не відповів, висунувши забезпечену конституцією можливість не обвинувачити себе. Проте Ков у у 1948 році заперечив, що він має зв'язки з комуністами, коли про це заявила компетентна в цих справах Елизабета Бентлі перед Комісією Протиамериканської Діяльности, що існує при Палаті Репрезентантів. В зв'язку з уступленням Ков'а, про яке коротко повідомив Івар Рут, голова центрального шведського банку, що очолює монетний фонд, пригадують розпорядження генерального секретаря ОН Тріґве Лі про те, що підлеглі йому урядовці повинні відповідати на запити щодо підривної діяльности або опустити службу.

Знову запеклі бої в Кореї

Токіо. — Після кількох днів переважно „спорадичних боїв" на корейському фронті, вчорашнє поліпшення погоди було одною з причин, що на центральному секторі того фронту почалися знову запеклі бої, з участю піхоти, танків і артилерії. — Найзапекліші бої були в районі „залізного трикутника" на північ від Кумгви, при чому комуністи наступали і після багатьох годин запеклих боїв виперли південно-корейські частини з їхніх позицій на одному із стратегічних гірських верхів. Проте, південно-корейські війська негайно перейшли до протинаступу та відбили втрачені позиції, завдаючи ворогові великих втрат. Це були найзапекліші бої за останні три тижні. — Впродовж вчорашнього дня повторились теж повітряні сутички. Аліянтські боєві турболітаки, патролюючи повітряні простори над Північною Кореєю, два рази натрапили на з'єднання ворожих літаків совєтського типу МІҐ. Два ворожі літаки були збиті.

Червоні партизани знову активні в аліянтському запіллі

Пусан, Корея. — Воєнні кореспонденти повідомляють, що з приходом зими в аліянтському запіллі знову починають виявляти свою активність комуністичні партизани та всілякі банди, що нападають на безборонні корейські оселі, шукаючи зброї, харчів і одягів. Напади відбуваються в гірських оселях, при чому партизани безпощадно плюндрують їх та вбивають місцеве населення. Корейська поліція і військо почали відповідні протизаходи.

Тріґве Лі готов залишитися на своєму пості до кінця каденції

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Тріґве Лі поінформував поодинокі делеґації, що він готов залишитися на своєму пості аж до кінця своєї каденції, отже до 1-го лютого 1954-го року, якщо Генеральна Асамблея не потрапить погодитися на вибір його наступника. Тріґве Лі зголосив свою резиґнацію в дні 10-го листопада, але тоді не встановив дати, коли він хотів би залишити свій пост.

В ПРАЗІ ПОВІСИЛИ 11 „ВОРОГІВ НАРОДУ"

Відень. — В Празі на подвір'ї тюрми Панкрац повісили 11 „ворогів народу". — Ніхто з засуджених не вносив відклику, а прокурор надумувався кілька днів, чи вносити відклик і вкінці зрезиґнував також із свого права відклику. Між повішеними находяться такі засуджені: д-р Владімір Клементіс — бувший міністер закордонних справ; Рудольф Сланскі — бувший генеральний секретар компартії; Людовік Фрейка, б. автор п'ятирічки; Беджіх Ґеміндер, — б. голова міжнародного відділу в партійному секретаріяті; Йозеф Франк — б. заступник головного партійного секретаря; Беджіх Рейсін, Карл Шваб, Рудольф Марґоліюс, Отто Фішель, Отто Шлінґ і Андре Сімонс. Всі вони займали високі становища в комуністичному уряді ЧСР, або в партійній верхівці. Між тими 11 повішеними аж вісім жидів. Трьох обвинувачених засудили до досмертної в'язниці, і всі вони жиди. Їх судили за державну зраду, шпигунство в користь капіталістичних держав, та за „сіонізм" і — „троцкізм". Швидке виконання присуду вказує на те, що ЧСР стоїть перед великою партійною чисткою, та що така чистка буде в найближчому часі у всіх сателітських державах. Політичні обсерватори гадають, що Москва „поблагословила" протижидівський курс у сателітських державах, щоб із жидів робити жертвенних козлів за неуспіхи в господарському житті цих держав. Цей протижидівський курс у комуністичних державах мають у Москві використати для здобуття симпатій у арабських державах.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАМПАНІЯ В ОБОРОНІ ШПИГУНІВ

Від кількох місяців президент Труман та Верховний Суд Злучених Держав одержують постійно з різних кінців світу протести проти присуду на смерть двох американських шпигунів, що повинні б згинути на електричнім кріслі 12 січня 1953. Є ними Етел і Джуліюс Розенберґи. Засуджені це американці жидівського походження.

Так склалося, що прокурором, який їх обвинувачував був теж американець жидівського походження і таким самим був суддя, що вів судову розправу і по проголошенню вини підсудних судом присяжних видав присуд смерти. Було це тому два роки. За той час оборона підсудних старалася усіми леґальними засобами уневажнити судову розправу, а тим самим і присуд. Все те їй не вдалось з тої простої причини, що суддя старався бути якнайбільш об'єктивним і справедливим і давав підсудним та обороні всі можливості на вичерпання усіх засобів, які могли б допомогти підсудним себе виправдати. Та підсудні не тільки що раз-у-раз говорили неправду, але теж не виявили ніякого жалю за поповнений і доказаний їм злочин, ні наміру виявити спільників, що передавали Совєтам тайни атомової бомби.

Останніми днями Білий Дім дістає прямо „тонни паперу" з підписами соток тисяч осіб, які домагаються від президента Трумана заміни Розенберґам кари смерти на досмертну в'язницю. В пресі появилися уже голоси в цій справі. Між іншим, відомий коментатор Віктор Різел, що часто пише про комуністів як шпигунів та саботажників, заявився проти зміни, доказуючи, яку величезну шкоду Розенберґи завдали країні й тим, що гинуть в Кореї. Він теж вказує на джерела письм та протестів, себто на комуністів в Америці та інших країнах, які організують цю акцію.

Найцікавіше в тому те, що комуністичні протести виходять зі заложення, що причиною присуду Розенберґів був — американський антисемітизм. Про таке голоситься по цілому світі в той самий час, коли в Празі засуджено на смерть 11 комуністів жидівського роду, які займали високі урядові становища та яких обвинувачувано в прихильности до Держави Ізраїля та сіонізму. З цього приводу вся американська преса почала писати про антисемітизм в Совєтах. Виглядає, що Кремль тим не журиться. Він переконаний, що прийметься у світі те, що передає комуністична пропаґанда про американський антисемітизм, зв'язуючи його з процесом проти Розенберґів. На це звертають увагу самі американські жиди. В „Ню Йорк Пост" почав друкувати серію статтей Олівер Пайлет про Розенберґів, комуністичних фанатиків, які стали шпигунами в користь Совєтів, видавали їм тайни атомової бомби та розбудували цілу сітку шпигунів. Ті, що на суді признались до вини, пише Пайлет, і допомагали владі довідатись, як багато Совєти знають про американські тайни виробу атомових бомб, заслужили собі на малу кару. Але цього не можна сказати про Розенберґів, які проводили шпигунством. Розенберґів, пише він, не суджено й не засуджено як жидів, але як шпигунів і зрадників Америки. Їхній злочин був такий очевидний, що лава присяжних суддів навіть не потребувала багато часу, щоб видати одноголосно присуд. Тому це не була ніяка „фашистівська гістерія", звернена проти „проґресивних" та тих, що „є за миром", як це тепер голосять комуністи, ні „приспішування війни з Совєтами" як про це говориться на комуністичних протестаційних вічах, що відбуваються кожного дня в Ню Йорку та інших американських містах. Це тільки нахабний комуністичний натиск на президента Трумана, щоб він, керуючись милосердям, врятував життя зрадникам, за яких діло американський нарід готов ще заплатити мільйоновими жертвами.

Українські бизнесмени

Минулої неділі відбулись в Ню Йорку чергові збори Союзу Українських Бизнесменів, обрали нову управу, намітили плян праці на найближчу мету і взагалі „дали про себе знати". Це було дуже на часі, вже хоч би тому, що велика частина метрополітальної громади вже була забула, що така організація існує, а інші взагалі про це нічого не знали і навіть не могли довідатись.

Справа організації українських бизнесменів метрополії дуже подібна до справи придбання Народного Дому в цій метрополії. Не знати тільки котра від котрої більше залежна: чи Народного Дому ще нема тому, що з організацією бизнесменів не складалося досі, чи з організацією бизнесменів не складалось тому, що нема Народного Дому. В кожному разі, і організації бизнесменів потрібно і потрібно Народного Дому, і місцева громада хоче тих двох інституцій, тільки, власне, „не складається".

Спроби організації українських бизнесменів в Ню Йорку дещо молодші від спроб придбати Народний Дім, бо коли заклики до будови Народного Дому подибуємо вже з кінцем минулого сторіччя, то справа організації українських бизнесменів почала конкретизуватися „щойно" в 1927 році. Тоді теж, з ініціятиви та стараннями наших бизнесменів, як пп. Стасюк, Топольницький, Лисюк та інші, створено першу організацію бизнесменів, що була дійшла до власної домівки, але проіснувала тільки кілька років і „забулася".

Щойно в 1941 році, і знову з ініціятиви п. Стасюка та деяких інших по-громадському наставлених наших бизнесменів, відновлено Союз Українських Бизнесменів, знову винаймлено домівку і знову пробувано повести відповідну діяльність, яка цим разом тривала ще коротше, ніж першим разом. Причиною цього могли бути вже теж воєнні обставини, але це справи не змінює.

З початком та впродовж цього року справі організацій українських бизнесменів віддав багато часу і уваги відомий наш навоприбулий економіст, проф. М. Величківський. Правда, він дещо інакше уявляв собі цілу справу, пляннуючи зорганізувати не тільки бизнесменів, але й економістів і господарників, зорганізувати їх насамперед в Ню Йорку і опісля розбудувати організаційну сітку теж в інших місцевостях. Але вже на перших чи других нарадах в тій справі виникла справа формального існування Союзу Українських Бизнесменів, з заінкорпорованим чартером, отже знову повернено до тої організації та рішено відновити її діяльність.

Потреба організації українських бизнесменів в Ню Йорку більше ніж наявна. Цього вимагає однаково, як інтерес самих бизнесменів, так і цілої громади. Низку таких вимог і потреб з'ясовано теж і на останніх зборах. Згадати б тільки дві з них.

Українські бизнесмени є, звичайно, головним предметом атак всіх збірщиків. Коли тільки виникне будь-яка потреба гроша на народні, допомогові чи інші цілі — а тим потребам ність числа — думка завжди звертається до бизнесменів. В деяких з них прямо двері не зачиняються: завжди дай і дай! Інше діло, що не всі, далеко не всі, і не завжди дають, але суспільність і громади в кожному разі мають до них в цій справі претенсії. З другого боку, ця ж громада не завжди і не вся здає собі справу, що вона має теж обов'язки у відношенні до своїх бизнесменів. А цей обов'язок простий і найбільш звичайний в світі: полагоджувати всі свої закупи в тих своїх бизнесменів, до яких ми маємо громадські претенсії.

На цю тему ми пробували зібрати деякі конкретні інформації, але їх ліпше не друкувати, бо щойно тоді ми мусіли б усі червонітися одні за других.

Друга справа, яка робить потребу організації бизнесменів пекучою для нашої громади, це чисто громадська справа. Наша спільнота ,що так часто фантазує та загániється то в один то в другий бік в різноманітніх справах, потребує реальної і практичної думки бизнесменів, яку може дати тільки їхня організація. Бизнес і бизнесмен грають основну ролю в нашому суспільстві і вони повинні мати теж рішальний голос в його організації та в усіх його проявах. На відсутності сильної і зорганізованої верстви наших бизнесменів не тільки в Ню Йорку, але й по інших громадах, терпить вся наша спільнота та в усіх своїх проявах. Візьмімо для прикладу найближчу нам справу — нашу пресу. Американська преса дійшла до максимального вершка свого розвитку мінімальним коштом її передплатників власне завдяки сильній і свідомій верстві бизнесменів — купців і промисловців. Погляньте на нашу пресу і порівняйте! На кожну повну сторінку бизнесових оголошень, яку могли б в своєму власному інтересі заповнити наші бизнесмени, „Свобода" могла б додати ще щонайменше одну сторінку тексту. А це тільки один з безлічі подібних прикладів.

Чому організація українських бизнесменів досі відбувалася так по-черепашому? В розмовах з поодинокими нашими бизнесменами ми могли ствердити таку одну з головних причин: трудність була в тому, що між організаторами були одиниці, які не думали такими суспільними категоріями, дещо з яких наведено вгорі, але передусім категоріями „чистого бизнесу". Нас запевняють знавці і досвідчені бизнесмени, що коли б організація бизнесменів пішла власне в такому суспільному напрямку з обобічною користю для самих бизнесменів і для суспільства та під кутом взаємних претенсій і обов'язків, тоді вона мала б всі вигляди на те, щоб рости і розвиватись в направду могутню суспільну силу. Натомість з хвилиною, як починається думати про організацію бизнесменів як про ще один індивідуальний бизнес, тоді краще не починати.

Деякі з новоприбулих бизнесменів навіть на останніх зборах думали власне в такому помилковому напрямку. Вони пригадували розвиток рідної кооперації і промислу в Західній Україні як приклад для подібного розвитку тут. Але ж тут цілком інші обставини, можливості і потреби. Тут теж цілком інше наставлення. Не є виключене, що з часом з такої організації бизнесменів можуть вирости великі українські розподільні і трести та банки, але це може виправдатись щойно в майбутньому.

В кожному разі, справа організації українських, бизнесменів в Ню Йорку знову актуалізується. Ця організація буде тільки і виключно така, якої схочуть самі бизнесмени. Але важливе, що та організація потрібна, вона потрібна і для самих бизнесменів і для громади і тому усім нам залежить на тому, щоб ця організація існувала та розвивалася та щоб наші бизнесмени зайняли в нашій громаді те передове місце, які їм цілком слушно належиться і яке вони можуть зайняти, якщо зорганізуються. В їхніх нових організаційних заходах їх супроводитимуть я к н а йкращі побажання цілої громади.

Микола Очерет

Чуєш брате мій!

„Большевики, коли повернулись в Україну 1943 року, поводились не як визволителі, а як окупанти з чужим народом; навіть німці були менш жорстокі. Російські большевики принесли з собою масове ґвалтування жінок, грабунки, розстріли, шибениці. На кожному кроці й до сьогодні „старші брати" докоряють українцям, що вони всі, як кажуть скрізь росіяни, є „христо-продавці, сепаратисти, фашисти, самостійники, петлюровска сволоч... і так далі" — розказував найсвіжіший політичний емігрант, що два місяці лише тому вирвався з „земного раю", де був сержантом совєтської армії.

„Тепер на Украіві люди доведені до рівня рабів, — оповідав сержант. — Старі люди розповідають, що за кріпаччини жилось куди краще. Нині людина цілком безборонна, бо совєтські закони далеко суворіші, як до війни, а совєтські суди за кожну дрібницю карають немилосердно. Так, за взятих на колгоспному полі три буряки карають як за „расхіщеніє государственного імущества" на сім років каторжних робіт. За невихід на працю карають як за „саботаж" 10-15 роками каторги. За одно слово незадоволення або нарікання на кепське життя судять як за „фашистську аґітацію" і карають 20-25 роками каторжної роботи. Наслідком є те, що тепер уся Україна покрита густою мережею концентраційних таборів. В одному лише Харкові 1951 року нараховувалось таких 138 таборів, а кожен такий табір містить у собі 1,500 до 2,500 рабів. Ви тут можете зустріти інвалідів війни без руки чи ноги, 15-річних юнаків і 73-річних бабусь, але в жодному таборі ви не зустрінете ув'язненого росіянина, всі вони є начальниками по тих таборах".

„Життя колгоспників далеко гірше, як було до війни, — слухали ми далі. Сьогодні, коли колгоспник має буряки і бараболю він думає, що цілком забезпечений харчуванням, йому заздрять інші. Селяни голодують кожної весни. Зокрема в 1946-47 роках на Україні був великий голод і люди ходили пухлі і виснажені, хоч урожай у ті роки був добрий. Весь хліб селяни мусіли здати і його відвезли до Москви, а буряки і бараболя не вродили, от тому і стався голод. В роки війни хліба взагалі не давали на трудодні, а в останні роки на трудодень колгоспники одержували по 500—800 грамів кукурудзи в качанах та мірку послiду".

Чуєш, брате мій, як живе сьогодні селянин на Батьківщині, той селянин, що продукує найбільше в цілій Европі хліба і тому його країна стоїть на третьому місці по виробітку хліба в світі після Злучених Держав і Канади.

Але слухай далі. „Велику трудність для колгоспників складало те, що під час відступу і большевиків і німців палили села. Тому люди жили і тепер живуть в землянках. Будувати хати селяни не мають можливости, тому ліплять щось середнє між хлівом і хатою. Один колгоспник зубдував собі курінь, а колгосп за забрані ним на трудодні гроші найняв йому підводу. Районна і обласна преса цілий тиждень писала, що такий то колгосп допоміг такому то колгоспнику побудувати „житлобудинок". Все занепало, лише одні налоги ростуть. Наприклад, 65-річна вдова, що втратила двох синів на війні за півгектара садиби мусіла сплатити 1,300 крб. податку. Заведено податок за малосімейність або бездітність. Кожна дівчина від 18 років і кожен хлопець від 20 років, що не мають дітей або родина, що має менше трьох дітей, підлягають оподаткуванню за бездітність чи за малосімейність, незалежно від того одружені вони чи самітні. Колгоспник чи колгоспниця платять річно 160 крб., а ті що мають одну чи двоє дітей, платять менше. Хто не сплатив податку або не виробив річної норми — 120 трудоднів, тих обвинувачують в саботажі і висилають на Сибір, на їх же місце поселяють „істінно-русскіх", що їх привозять з центральних областей Росії. Старі люди кажуть, що за кріпаччини так само селили росіян, але вони не вміли обробляти землю і робились чи „коробєйніками" чи розвозили олію, чи збирали тряпки, вимінюючи їх на голки, сережки, перстені тощо. Зате пани майже всі були росіяни. Наш укрупнений колгосп, що склався з трьох колгоспів, одноголосно вибрав головою місцевого комуніста, але район виборів не затвердив і прислав головою росіянина".

Чуєш, брате мій! А чи думав ти над тим, як нашому народові позбутись того лиха? Певно що ні, бо ти дуже заклопотаний заробітком, часто робиш найтяжчу роботу, аби мати більше долярів. Ти вже купив „гавз", а тепер хочеш мати „кару", бо про їжу тобі думать тут не приходиться.

Але слухай далі. „Фаховий робітник зараз місячно заробляє від 400 до 800 крб. Ціни на харчі такі: 1 кілограм чорного хліба — 1,75 крб., кілограм цукру — 12 крб., кілограм сала — 40 крб., кілограм ковбаси від 20 до 70 крб., четвертушка олії — 12-15 крб., кілограм риби — 30-75 крб., літр молока — 3 крб., коробка сірників — 25 копійок, найдешевші цигарки „Ракета" — 75 коп. Тож коли викинути з місячного заробітку відрахунки, платню за мешкання, світло, паливо, воду, то прожити з свого заробітку ніхто не може, а тому мусить красти. Це знає держава, але саме це їй на руку, бо кожне при кражі колись попадеться, а тоді одна дорога — концентрак і держава має безкоштовних робітників. Саме вони відбудовують знищені війною міста: в першу чергу тюрми, далі будинки урядових установ, далі клюби та житлові будинки для начальників-росіян і нарешті промислові підприємства. Житлових будинків для населення не будують: воно живе чи в старих, незнищених війною будинках чи в землянках".

Чи чуєш ти, брате мій! А тепер зрівняй своє тутешнє життя і скажи: чи дав ти хоч цента, щоб наблизити день Волі, той день, коли ввесь твій нарід матиме свободу, що нею ти користуєшся тут?

Я знаю, що ти ще досі не вніс 10 долярів Національного датку, хоть вже грудень місяць, але ти його внесеш, бо ти син того народу, який зараз мучиться. Ти ж зрозумій, що саме отими десятьма долярами ти твориш засоби, якими буде вестись боротьба за Волю твоїх братів тими, що життя своє віддали цьому. Ти зрозумій, що для тебе десять долярів ніщо, це не гроші, але як ми зложимо вже бодай цю дрібницю,— твориться велика сума.

Слухай далі, що розказував отой сержант. „Сучасна молодь на Україні — це найнещасливіщі люди. Її можуть порядком, військової чи трудової дисципліни забрати на будівництво каховських каналів, донбаські чи уральські копальні, на Камчатку будувати стратегічну залізницю чи порти для підводних човнів або тримати в колгоспі — вона повинна працювати там, куди її пошлють. Найбільше за все відповідають молоді дівчата, бо багато хлопців загинуло на війні, а ті що підросли забрані до війська в наслідок чого на кожного хлопця припадає кільканадцять дівчат. Тому серед молодих дівчат дуже часті випадки самогубства: розколотить салітри, вип'є, і через пару годин мук готова. Ті ж діти селян, яких насильно відірвали від батьків із села і послали до школи фабрично-заводського навчання, є чи не в найгіршому стані, бо не мають що їсти. Тому вони ходять на смітники совєтських вельмож і там вибирають в покидьках залишки харчів і тут же з'їдають".

Чуєш, брате мій! Ти добре розумієш; що це початок кінця нашого народу.

Я виписав лише малу частину тих жахів, про які розповідав свідок, але я знаю, що й цього досить, бо й у тебе, так як і в мене, холоне серце від отих найсвіжіших новин про Батьківщину.

„Прошу мене повісити"

Процес, що його комедія саме відбувається в Празі, має багато епізодів, які просто приголомшують західний світ. Без достатнього практичного досвіду, вічно схильний до компромісів навіть за рахунок власних ідеалів, цей світ опинився в ситуації, в якій його просто, як то кажуть, „заткало". Подумати ж: один з чільних обвинувачених признається ще перед судовим допитом, що він зрадник; другий — бере на себе всю вину за те, що в „соціялістичнощасливій" Ч е х о с ловаччині хліб і цукор досі на картки; жінка третього оповіщає в пресі заяву від свого імени і від імени своїх дітей домагання „справедливої строгої кари" для свого чоловіка. Всі обвинувачені, крім двох, жиди, і — нечувана річ — признаються до вини і каються і так далі. Словом, звичний механізм мислення західної людини жалюгідно перестає функціонувати.

Коли в часах постишевщини українські підсовєтські газети зарясніли заявами, де діти вирікалися своїх батьків, жінки чоловіків, брати братів і сестри сестер, ми таку газету показали одному поважному чехові. „Ви, милий пане, не розумієте справи, — казав він, — кожна велика ідея вимагає жертв. Вони можуть бути сумні, але конечні для чистоти ідеї. Щоправда, такі, справи можливі тільки на Сході, в нас воно було б немислиме. Ми, пане, державна нація!"

Так говорив представник народу, який, не зважаючи на свою малочисельність (без словаків, судетських німців, карпатських українців і мадярів), намагався грати провідну ролю в центрі Европи, гордий за свою позицію в тому зліпкові поверсайських „махерів", що ним була Ліґа Націй, та, зокрема, безмежно зарозумілий своїми добрими зв'язками з Москвою та традиційно проросійською політикою.

Тимчасом „немислиме" показалося зовсім реальним і „мислимим". Завдяки згаданій традиційній приязні, чеська людина з подивугідною швидкістю перетворилася в те безобразне глиняне болото, з якого великий творець Сталін ліпить свою — совєтську — людиноподібну істоту.

Г. Сковорідка

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 66 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

Віктор Приходько

„ПАБІСКО"

(Спогад)

(4)

І першим між українцями був Павло Іванович Чижевський! Він не дурно потратив стільки часу та енерґії на переговори з „Пабіском", — з того щось мусить бути!..

Я підтримував з Чижевським листування, стараючись морально полегшити його ситуацію. Вказував, що коли б умову з „Пабіском" було підписано відразу після того, як він підніс цю справу, то, звичайно, ми уже мали б кілька стотисячних внесків, але зараз: „цу шпет!" Він не винен, що ситуація у світі обертається проти нас і в таких обставинах жадну фірму не можна до чогось присилувати.

Але Павло Іванович не здавався. Писав мені, що він „наступає на „гонор" фірмі". „Я їм пишу, що коли вони справді велика фірма, то мусять уміти чекати і вложити гроші у справу, не претендуючи на негайний зворот. А так видно, що вони якесь „карликове, немічне підприємство"...

Не знаю, чи вплинули вичинування Чижевського, чи сталось щось іншого, але несподівано „Тарнівська Республіка" стала перед великою сенсацією. Чижевський урочисто повідомив, що хоча фірма „Пабіско" з грошима отягається, але почала велику дипломатичну офензиву в інтересі України. Такого-то й такого числа, — коли не помиляюсь було це восени 1922 року, — представники фірми, в особах впливових французьких промисловців, відбули візиту у прем'єр-міністра Франції і мали з ним довгу розмову в справах України. Помимо того, вони почали також широку акцію у французькій пресі — і Павло Іванович гордо вислав до Тарнова дві французьких газети: „Le Soir" („Вечір") і ще якусь, де на видному місці було уміщено великі статті про Україну і потребу відновлення її самостійности.

Розуміється, в бідному провінціяльному Т а р н і вському житті все це стало великою сенсацією. „Народ", себто урядовці в „Брістолі", носилися з французькими часописами, перекладали та пояснялн один одному статті і серед „мас" блискавично поширились чутки, що українська справа пішла „високо вгору".

***

Але дійсність була сіра. Грошей не було, тим часом апарат міністерств все залишався великий. Об'єктивний стан речей підказував, що урядовцям нема чого робити у Тарнові, а військовим — сидіти по таборах: треба розходитись та улаштовуватись десь на працю. Одначе, і політикам і воякам українським не хотілось вірити, що еміґрація безнадійно затягається. Уважали, що Совєтська Росія, незадоволена своєю поразкою під Варшавою і Ризьким мировим договором, не сьогодні — завтра нападе на Польщу і почнеться війна. Тому уряд український, на чолі з Головним Отаманом, сиділи у Польщі (а не через „польонофільство"), тому й генерали українські були проти ліквідації таборів. І хоч з Чехословаччини йшли приємні й спокусливі вісті, що там еміґрацію дуже добре приймають та видають стипендії, все ж уважалось „непатріотичним" покидати Тарнів і табори...

Але людям хоч елементарно, треба було жити і Міністерство Фінансів УНР мало тоді клопоти надзвичайні. Хто хоче нажити якнайбільше ворогів, нехай стає міністром фінансів на еміґрації. Як я зазначав, чергові вплати чи дотації від польського уряду приходили дуже тяжко і в кількості зовсім невистачальній. На один мільйон польських марок очікувала тисяча потреб: платня урядовцям, асиґнування на працю, на зв'язок з Україною, допомога хворим і раненим, придбання ліків і протез, придбання одягу і чобіт воякам (деякі сиділи зимою в дерев'яних таборах майже голі і були навіть випадки замерзання) і так далі без кінця. Процес розподілу грошей між усіма цими потребами був тяжкою мукою і на міністра фінансів сипалось обвинувачення в необ'єктивності та страшні нарікання. Тоді, „для об'єктивности" було встановлено „розподільну комісію" з трьох міністрів і державного контрольора. Але й це, звичайно, нарікань не спинило, бо, як сказав Кузьма Прутков: „з порожнього не наллєш".

Як же Міністерство Фінансів тодішнього часу задовольняло усі ці біжучі потреби? Отже, одною з головних „позицій" доходу була тоді ліквідація деякого майна, що ще знаходилось у Тарнові, в безпосередньому посіданні уряду. Були це — деякі автомобілі, переважно попсовані, а також писальні машини. Цих машинок було досить багато в кожному міністерстві і більшість їх стояла без уживання. Оскільки це були українські машинки, то їх закупили переважно до Львова і до Праги, де починали життя українські установи. Але була ще одна позиція прибутків, що тепер може видатись дивною і неймовірною, а саме, — реалізація української валюти. Уряд Української Народньої Республіки вийшов остаточно на еміґрацію наприкінці 1920 року, але ще протягом повних 1921—1922 років у Львові, „на чорній ґелді" мав обіг український карбованець і стояв навіть цілком пристійно, — в стосунку один до десяти: за 1000 карбованців можна було дістати 100 марок польських. При чім це не були випадкові, аматорські, трансакції, а цілком поважні фінансові операції. Українське Міністерство Фінансів у Тарнові, в міру потреби, виряжало певну довірену „експедицію" до Львова з двох-трьох людей „на чорну ґелду". „Чорна ґелда" вірила в Україну і цілком поважно цікавилась „карбованцями". Було в цьому щось від романтики старих козацьких часів і Гоголівського Тараса Бульби, коли жиди також брали участь в подіях на Україні. А львівські і взагалі галицькі та польські жиди були типові, „старозавітні": ходили в довгих шовкових лапсердаках, з довгими бородами й пейсами, а у свято — в характерних лисячих шапках. І відроджена історія України усе поставила на своє місце: з одного боку „козарлюги", що носили ще залишки української військової уніформи — не вистачало лише шлика і кривої шаблюки, — молоді, запальні, а з другого, — жиди, що повнили свою теж „історичну" місію — громадження матеріяльних багатств. Зокрема, у сховки Тарнівських жидів перейшло не мало золотих та срібних речей від урядовців та вояків Української Народньої Республіки. Голод — не свій брат, — і у Тарнові залишилось багато-багато українських годинників, жіночих сережок і навіть шлюбних золотих обручок! Бо що золото й срібло супроти ідеї України! І тепер, оглядаючись назад, треба відзначити цю віру, посвяту й патріотизм наших людей. Частенько Тарнівські урядовці й міністри сиділи на одній пісній „бульбі", але ніколи жадних нарікань і незадоволення!

Але раз прийшлося особливо туго й прикро. Було це перед Великоднем 1923 року. Европа помаленьку „призвичаювалась" до большевиків або, інакше кажучи, большевики „призвичаювали" Европу до себе. Вони підписали з німцями відому догоду з Рапалло, Ллойд Джордж проголосив, що з большевиками цілком добре можна торгувати, бо торгувати можна й з готентотами, і всі нарікання, попереджування і меморандуми українців та інших антибольшевиків, звичайно, нікого не зворушували. Українське військо й міністерства потроху розпорошувались. Ми були — самітні й безрадні! Польські міністерства годували нас „ютр-ами", а тут надходив Великдень. Коли людина сидить на бараболі в будень — це прикро, але не трагічно; коли ж українець не має чим розговітись, це зачіпає найбільш делікатні струни його душі. А тим часом українська скарбниця — порожнісінька. Положення міністра фінансів — убійче. Формально — він не винен, але морально — почуття препогане!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

Іван Гайдаєнко, моряк і письменник, випустив у Одесі збірник нарисів „Про тих, хто в морі". Це чергова доза вже відомої пропаганди, скерованої на возвеличування СССР і очорнювання „капіталістичного" світу, де на думку автора лютують вовчі narrow закони, джунглів, де людина праці пригнічена і безправна. Збірник викриває „заокеанських лицарів долара" ,які заслужили презирство і ненависть народів світу.

Експедиція Інституту мистецтвознавства, фольклору і етнографії Академії наук У. С. С. Р. під керівництвом Гордійчука півтора місяці подорожувала Київською, Полтавською, Харківською, Чернігівською і Сумською областями. Під час подорожі від місцевого населення було записано на платівку біля 800 зразків музичної і словесної народньої творчости.

Сергій Боднарчук, молодий українсько-підсовєтський артист, відомий з фальсифіковано-проросійського фільму „Тарас Шевченко", в якому він грав образ поета, дістав доручення грати в фільмі „Переможці" образ керівника парторганізації на заводі Архіпова. Навіть найталановитішим артистам такий образ партійного керівника не вдавався до цього часу і партійна преса не перестає вимагати від артистів нарешті створити такий образ, який потрібний партії, але якого не існує в житті. В московському будинку мистецтва відбувся вечір на тему „Образ комуніста в художній літературі і мистецтві". Обговорювалась потреба створення такого образу.

Співробітники Інституту архітектури УССР розробили проєкти різних будов на Півдні - Української канал, в яких розкривається „ідея тріюмфу партії Леніна-Сталіна". Обговорюючи ці проєкти, мистецтвознавець М. Цапенко заявляє, що зусилля авторів проєктів мусять бути скеровані на відображення в будівлях каналу національних властивостей архітектури українського народу. Але боячись цих тверджень, пояснює, що така вимога не значить замилування українською архітектурою старовиною, а лише врахування сучасного розвитку мистецтва і архітектури соціялістичних націй. Покищо, заявляє М. Цапенко, в зроблених проєктах національний колорит відчувається слабо. Пошуки совєтських національних рис дозволять, нарешті, розрішити проблему стилю архітектурного ансамблю каналу.

Московський часопис „Совєтское искуство" 22 листопада розкритикував нову п'єсу лавреата сталінської премії Вадима Собка „Щастя Трохима Корчака". В ній фігурують два брати-українці, які, нарешті, після сорокалітньої розлуки зустрічаються. Один з них працював щасливо на Донбасі, а другий поневірявся в країнах Европи і Америки. Пєса Собкові не вдалася, бо якраз мало б бути написана. (ЛЛ)

ЧУЖИНЦІ ПРО УКРАЇНСЬКУ МУЗИКУ

Попала мені в руки об'ємиста музична енциклопедія англійською мовою, видана у Ню Йорку 1938 р.: The Macmillan Encyclopedia of Music and Musicians by Albert W. Wier. Перекидаю з цікавістю картки, шукаючи за українською музикою. Найшов: Василь Барвінський — мадярський композитор, Василь Безкоровайний — російський композитор, туди ж „определено" Д. Бортнянського і Березовського, а Михайло Вербицький, хоч теж російський композитор, є піонером української музики і творцем українського гимну. Антін Рудницький — це польський піяніст, а Любка Колесса — це польська концертова піяністка. Як бачимо, інформації „прегарні". Треба однак підкреслити і добрі сторінки цієї енциклопедії, бо про інших українських композиторів і музик подані відомості правильно вірні, а принаймение подано, що вони українці.

Та годі дивуватис авторові тих інформацій у далекому (від України) Ню Йорку, а ще й у 1938 році. Для нього це була тоді може „незнана земля". Але у мене під рукою ще цікавіший курйоз: Музик лексикон фон Ганс Йоахім Мозер, виданий у Гамбургу в 1951 р. Тут про українських композиторів ні словечка, а про українську музику тільки й згадка під гаслом „російська музика", що у літературі де-не-де подано прилюдно Ф. Колесси про українську козацьку пісні. Є ще прізвище Любки Колесси, дочки Ф. Колесси „рутенського збирача народніх пісень" і про бандуру, що це „українська мандоліна". За це, ні від відповідними гаслами є відомості про музику корейців, башкирців, монголів та інших екзотичних народів. Шукаю прізвища автора цього ж лексикону п. Мозера і довідуюся, що він від 1947 р. є професором університету в Єні і професором високої музичної школи у Ваймарі (східна зона Німеччини) і мені стає ясне, що писати про українську музику (навіть) у німецькому лексиконі) було б не милим для теперішньої влади, котру огріває своїм теплом „ясне сонічко" з Кремля.

Та все ж таки частина вини за такі інформації, як у поданих двох зразках, спадає на нас самих, а радше на наші наукові інституції, які повинні слідкувати за цим, що, і як про нас пишуть та на це реагувати. Знаю з досліду, що видавці подібних лексиконів приймають радо всякі обосновані завваги і у наступних виданнях справляють невірні інформації. А нашим обов'язком є дбати, щоб світ був про нас добре поінформований.

Ос. Залеський.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Діяльність Комітету Об'єднаних Організацій.

На зборах представників організацій Об'єднаного Комітету м. Ню Йорку, якими проводив голова п. П. Кучма та які відбулися дня 21-го листопада 1952 р.,в присутності біля 40 відпоручників організацій ,установ та товариств, заслухано звіти із двох останніх імпрез ,як також намічено урочисте відзначення 35-ліття Державности та Соборности Української Держави.

Звіт із Академії — Маніфестації в 10-ліття боротьби УПА дав голова громадського Комітету, п. шлк. Р. Долинський, який почав із невдотягнень Маніфестації, — великої кількости промовців, довгі виступи, двомовність і т. п. Однак мав вона її своє велике значення для розголосу української визвольної справи в світі. Американська преса та радіо подавали про Маніфестацію та виступи американських діячів. Англійські летючки та резолюції вислані всім делегатам Об'єднаних Націй, як також пресові звідомлення, розіслані до всієї американської преси, допомогли посунути значно вперед української визвольні змагання. Масова участь українців до 5,000 осіб, ще раз засвідчила перед свободолюбним американським світом свою духову єдність із Воюючою Україною та її збройним рам'ям — У.П. А. Всі чотири комісії доклали максимальні зусилля для успішного переведення Маніфестації.

Касієр В. Хоміцький дав звіт фінансовий Академії — Маніфестації, що представлявся слідуюче: зачато роботу без гроша,.залю задатковував голова П. Кучма своїми грішми,організації: Дністер, ООЧСУ — Ню Йорк, Просвіта, Укр. Спорт. Тов., Єдність, дали добровільні датки по 10 дол., тов. Родичів 20 дол., а Провидіння — Бронкс 5 дол., разом 75 дол. Крім пожертв організацій наступила позика від приватних осіб та організацій, що дало змогу виготовити відзнаку — жетон, яка в перепродажі дала поважну суму з якою розпочато інтензивну пропаганду Академії Маніфестації. По стороні приходів було 2102,67 дол., по стороні розходів 1504,43 дол., останок по день зборів була 598,33 дол., з якої дано субвенції хорові Думка та Митрополітальної Молоді в сумі 65 та 35 дол. Для розпопуляризування української справи та ідей Визвольної Боротьби рішено видати із нагоди 10 ліття УПА в англійській мові, певну публікацію, в змісті якої входили б праці майора УПА — політвиховника П. Полтави: „Концепція Самостійної України і основна тенденція політичного розвитку сучасного світу" та „Лист до Голосу Америки", виступи обох сенаторів, які виступали на Маніфестації, як також ряд знимок. Для здійснення наміченого пляну покликано до життя редакційну комісію в складі панів: пполк. Р. Долинський, мгр. Хамуляк та мгр. Рицар та із доходу Маніфестації призначена на ту ціль суму 250 дол, решта коштів покриють організації. Збори далі призначили для хворих воїнів УПА в Західній Европі суму 163 дол. та 50 дол. на будову пам'ятника на могилі ген. Омеляновича Павленка. Гроші вишлеться на заподані цілі через УКК.

Збори зложили особливу подяку Осередкові Праці Українського Пласту та Осередкові Сума ім. ген. хор. Тараса Чуприни із Ню Йорку за вдержання взірцевого порядку під час Маніфестації.

Після розв'язання громадського комітету приступлено до звітування із імпрези Листопадового зриву, відбутої 2 листопада 1952 р. та яку попереджали Молебні та Панахиди у всіх українських церквах Ню Йорку. Із Листопадової Академії, про яку була згадка на сторінках „Свобода", осталась готівка 232.35 дол., яку використовується для підготовки наступної всеукраїнської Маніфестації з нагоди 35. ліття Державности та Соборности України, що порішено зборами делегатів Комітету Об'єднаних Організацій відзначити урочисто та величаво в Мангетен Сентер дня 25 січня 1953 р. Для цієї цілі обрано діловий підготовчий Комітет, завданням якого буде поробити відповідні приготовання та склакати спеціяльні збори делегатів всіх організацій Ню Йорку та Метрополії в цілі обрання окремого Всеукраїнського Громадського Святочного Комітету.

Голова Імпрезової Комісії п. дир. Кумуницький подав до відома делегатам, що в неділю 7 грудня ц. р. в Ню Йорку відбудеться перша частина відзначення Ювилею композитора Миколи Лисенка, себто Концерт солістів, при співучасті музичної секції ЛМК, яку очолює проф. Недільський.

На концерті виступлять гість із Канади, оперовий співак Голинський, співачка Київської Опери Таранова, віртуоз скрипак проф. Цісик, віртуоз піяніст В. Кіпа, оперний співак Стецура та інші, про що буде проголошено в пресі. Імпрезова комісія задумує в наступному році дати другу частину святкувань Лисенкового Ювилею при співучасті всіх хорів Метрополітальної Округи Ню Йорку.

Імпрезова Комісія доручила рефер. молоді п. Бакадові, при співучасті всіх молодечих організацій метрополії, урочисто відзначити роковини Крут в 1953 р.

Голова Комітету Об'єднаних Організацій п. П. Кучма закликав всі організації метрополії, за посередництвом членів делегатів присутніх на зборах, масово вступати в організацію Цівільної Оборони на терені міста Ню Йорку. Цією акцією керує при Комітеті Об'єднаних Організацій реф. молоді Волтер Бакад.

Рівночасно референт пропаганди та інформацій підніс справу Послання Папи Пія ХІІ. до народів Росії, яке дотикає національної чести кожної української особи та організації. Порішено написати від імені Комітету належну відповідь, з проханням направити заподіяну кривду, українцям, бо Послання захочує російські імперіялістичні зазіхання на українську самостійність після розвалу СРР. Беручи під увагу, що Послання Папи Пія ХІІ. має велике значення у формуванні політичної опінії західного світу, збори будуть домагатись вислання спеціяльного Послання до українців, які найбільше потерпіли за свою віру від тих, яким Папа Пій ХІІ. шле Послання. Для зредагування окремого листа обрано зборами редакційну Комісію під головуванням почесного голови Комітету адв. Миколи Гаврилка, яка в своїй праці звяжеться із УКК-а, де теж плянується подібна акція, як інформовано збори. На 10 літній Ювілей оо. Василіянів у Ню Йорку, з нагоди якого відбулася урочиста Академія, Збори делегували голову п. Петра Кучму.

На закінчення порушено справу 20-ліття голоду на Україні, яку веде п. інж. Литвиненко, якого попроситься до звіту.

Референт Інформації.

Лос Анджелес, Каліф.

Листопад.

„Ми тут, в Каліфорнії, не відчуваємо листопада з його пожовклим листям і холодними дощами, що зараз обливають нашу рідну землю. Тут — ніби весна: всюди оживає трава засушена пекучим каліфорнійським сонцем; зеленіють розкішні тропічні дерева; а фруктові садки, ще не звільнившись з попереднього врожаю, починають розцвітати, нагороджуючи щасливих мешканців різноманітними пахощами.

Але український Листопад, зі своїм осіннім смутком, і своєю „холодною мрякою все ж таки був з нами. Святочна Академія, присвячена пам'яті Листопадового Зриву на Західних Українських Землях, була виявом того безсмертного патріотизму і безприкладної впевнености та впертості в своїх домаганнях, що властиві для справжніх українських патріотів.

Святочну промову виголосив п. Березовський. Перед присутніми на зібранні знову, як і кожного року, пролунали слова про геройчий зрив, про славу героїв, які вели нарід до національної революції, про щастя надії, що відродилась, і... листопадовою мрякою пронеслись слова про поразку. Нічого нового — відома подія, і всіма знані слова! — тільки свіжі сльози і певніші надії; реальне об'єднання та спільна боротьба.

Після святочної промови, п. М. Новак закликав українську громаду відзначити Листопадове Свято сплатою національного датку. Його промова була обдумана і зробила приємне враження.

В художній частині Академії співав чоловічий хор під керівництвом о. Бердара. Сольо-спів виконав відомий для української громади в Лос Анджелес п. Л. Вахнянин. Його ліричний тенор був приємною мистецькою несподіванкою для присутніх. П. Михайло Пайда виступив з деклямацією, і не безпідставно зібрав бурхливі овації. Заслужені оплески викликала також і п-на С. Березовська, яка виконала в'язанку стрілецьких пісень на піяно.

С. Ст.

Шікаго, Ілл.

Ветеринарні лікарі — прикладом.

Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів в Америці, що має свій осідок в Шікаго, Ілл., запросило всіх своїх членів - ветеринарних лікарів, вплатити солідарно свій Національний Даток на „Народний Фонд" в цьому році якнайскорше. Вояв-ляється, що члени цієї професійної організації поголовно сповнили цей важний обов'язок якнайскорше. Виявлений Даток за 1952 рік, в міру своєї матеріяльної спроможности, від $10.00 — вгору, не чекаючи на закінчення збіркового року. Треба сподіватися, що і члени інших подібних професійних організацій подбають ,щоби їхні члени сповнили цей свій обов'язок супроти „Народнього Фонду" в найближчому часі.

Н.

УСПІХИ МОЛОДОГО УКРАЇНСЬКОГО МУЗИКИ

Молодий український скрипаль і диригент Іван Денис з Міннеаполіс, що осів в Манкато, Мінн., як учитель музики в місцевій Гайскул, зорганізував там Симфонічну Оркестру. Впродовж року він дав вже три публічні концерти. Останній відбувся 18 листопада. Цей концерт був підготовлений членами симфонічної оркестри з Міннеаполіс. В програмі, між іншими, були твори: Генделя, Боккаріні, Брамса, Штравса і Чайковського. Концерт приняла місцева американська преса з великим признанням для молодого диригента.

Я. Г.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

УКРАЇНЦІ В ТРІЄСТІ

У одному з листів, що були вміщені в пресі, читаємо:

„Дня 9.10. ц.р. відбулися в Трієсті ширші сходини членів Комітету для вибору Контрольної Комісії і Церковного Комітету. При цій нагоді відчитано листи від КОУТЦУ, о. Каменецького з Буенос Айрес і УДКомітету в Парагваї. З усіх листів пробиває промінчик надії на еміграцію. Приємно було довідатися, що Український католицький комітет у Стамфорді не забуває про нас, О.О. Василіяни в Аргентині обіцяють поміч, а Комітет в Парагваї рівнож подає можливості поселення та описує обставини щодо клімату, землі, способу її набування і т.д.

Що до статистики населення у нас — відбулось 5 вінчань і 4 народження. Родились самі дівчата, значить, війни не буде! Бодай в близькій майбутності.

Навчання української мови, історії і географії веде п-ні Л. Мосевич при таборовій школі, всі інші предмети викладають є у сербській мові. Зав'язавсь тут таборовий „міжнародній" пласт, до якого вписалось 16 наших хлопців; можливо, що в цей спосіб будемо мати, в майбутності наших інструкторів, які могли б вести наш пласт, якщо не тут, то може на другому місці.

Два члени нашого Комітету виїхали в доми старців до Швайцарії, а прибуло з Югославії дві родини, разом 9 душ, так що наше число по нинішний день виносить 315.

В АВСТРАЛІЇ

„ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕСТИ" В АВСТРАЛІЇ

Рада Української Громади НПВалії, Австралія, створила „Фонд Оборони Української Чести" у зв'язку з протиукраїнськими виступами деяких пресових австралійських органів, як це було недавно з „Дейлі Міррор", а останньо з „Аделайд Трус". Ідея про поведення широкої систематичної інформаційної праці між австралійським суспільством і для цієї мети створено згаданий фонд.

В КАНАДІ

ДМИТЕРКО І КУБАРСЬКИЙ РОЗМАЛЬОВУЮТЬ КАТЕДРУ В ТОРОНТІ

Митці Михайло Дмитерко та Іван Кубарський розпочали розмальовувати православну катедру св. Володимира Вел. в Торонті. Проєкт цього розмальовання виготовили згадані митці до спілки з графіком Вол. Балясом і Юрієм Коцаком.

ГОСТІ З ДАЛЕКОГО СХОДУ В КАНАДІ

17 листопада ц.р. прибули до Канади як гості Комітету Українців Канади визначний український діяч з Далекого Сходу, п. Іван Світ, і його дружина.

Українці Канади мають нагоду довідатися про українські справи на азійському континенті від найбільш ознайомленого в цих справах громадянина.

З недавньої історії можна буде довідатись про військові формації українців Сибіру та Зеленої України.

Комітет Українців Канади упросив наших Шанових Гостей зустрітися з українськими громадянами Канади по більших осередках.

В АНГЛІЇ

ПРАЦІВНИКИ МОСКОВСЬКОЇ АМБАСАДИ ВІДВІДУВАЛИ ДОМИ ВТІКАЧІВ У БРАДФОРДІ

Британські часописи ще раз заповнилися звідомленими про нові енкаведівські методи членів московської амбасади в Лондоні принволовання втікачів з країн за залізною заслоною до повороту „на родину".

Дипломатичний кореспондент лондонської газети „Дейлі Телеграф" пише, що у вівторок, 14 жовтня ц.р., два працівники московської амбасади в Лондоні, Сичев і Огороднєв, прибули до Брадфорду, в якому перебуває коло 6 тисяч втікачів — добровільних робітників різних національностей та непрошеним відвідуванням їх домів, намовляли, різними погрозами, повертатися до Совєтського Союзу.

Уповноважений британського міністерства закордонних справ подав до відома преси, що діяльності представників московської амбасади присвячено пильну увагу і в цій справі ведуть слідство.

Читайте українські книжки українські хаті!

І газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що зміняють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ЦЕНТІВ за виготовлення нової адресарної кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи".

Спорт

СПОРТОВИЙ ЗМАГ НЮЙОРКСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ЗАКІНЧЕНИЙ

В четвер, 27. листопада 1952 р., на площі Гантс Пойнт в Ню Йорку відбувся сімковий турнір копаного м'яча як остання фаза Міжкурінного Спортового Змагу. Курінь Юнаків ім. Івана Мазепи, зремізувавши зі збірною „Сіроманців" і „Чорних Котів" і виgравши високо з Куренем „Червона Калина", здобули переконливо і заслужено перше місце в турнірі копаного м'яча. В боротьбі за друге місце в турнірі збірна „Сіроманців" і „Чорних Котів" виграла з Куренем „Червона Калина" Суддею був редактор Роман Лисняк і вив'язався зі свого завдання дуже добре.

В загальному кінцевому точкуванні змагу переможцем вийшла збірна Куреня Старших Пластунів „Сіроманці" і Гуртка Старших Юнаків „Чорні Коти" здобувши 10 точок (з можливих 12). Ця збірна здобула два перші місця (кошівка і столова сітківка) і два другі місця (відбиванка і копаний м'яч). Другим місцем в кінцевому точкуванні поділилися Курінь Старших Пластунів „Червона Калина" і Курінь Юнаків ім. Івана Мазепи здобувши по сім точок.

Тим самим чаша закуплена Куренем „Червона Калина", який був організатором змагу, переходить на один рік в посідання „Сіроманців" і „Чорних Котів". В підсумку можна сказати, що змаг, який був зорганізований для провірки фізичної справности пластунів, перейшов наскрізь вдало як з боку організаційного так і з боку спортових досягнень. Станиця Пласту в Ню Йорку може бути правдиво горда зі своїх молодих пластунів-спортовців.

Я. Паливода.

• РОЗШУКИ •

КОСТЯНА ІВАНА, ДЕМЯНЦЯ ІЛЬКА, ГОРОВОГО САШКА —З Синівського району шукає **СКУБКО СОНЬКА. Писати:**

S. SKUBKO
320 East 22nd St., Lorain, Ohio.

Шукаю родину **Маликів Михайла, Ольгу і Марію**, що знаходяться в Австралії. Хто знає їхню адресу, прошу ласкаво подати мені. Моя адреса:
MICHAEL FUTERKO
313 Hamilton Ave.
Riverhead, L. I., N. Y., U.S.A.

Ігнацій МУДРІЙ з Жеребок Шляхоцьких, пов. Скалат, воєв. Тернопіль, шукає Є. з **Левицьких Чарнецька.** Вістку подати: E. Czarnecka, 4427 W. Montana St., Chicago 39, Illinois.

Микола Безпальченко шукає **Ільніцького**, що його імени не пригадує, а по батькові **Артемович**, який перебуває в Америці від першої світової війни. За вістку буду вдячний. Прошу писати на адресу: Mykola Bezpalchenko, 30 St. Mark's Place, New York 3, N. Y.

• ПРАЦЯ •

• НАПРАВКИ •

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.
Адм. „Свободи".

• РАДІО ПЕРЕДАЧІ •

СЛУХАЙТЕ УКРАЇНСЬКУ ЄВАНГЕЛЬСЬКУ РАДІО-ПЕРЕДАЧУ
яка надається кожної неділі на

Филаделфію, Па., й околиці, о год. 9—9:30 рано зі стації W.T.E.L. 860 k.c.

Потсвіл, Па., й околиці о год. 9—9:30 рано зі стації W.P.P.A. 1360 k.c.

Сиракюз, Н. Й., й околиці о год. 12:30—1:00 по пол., зі стації W.A.G.E. 620 k.c.

СЛУХАЙТЕ української радіоавдиції зі станції W.S.O.U., South Orange, N. J., на хвилях 89.5 F.M., кожної суботи від год 7—7:30 веч. Субота 6. грудня 1952: „О. Олесь" — доповідь д-ра Кисілевського. — Субота, 13. грудня 1952: „Розстріл большевиками 28 українських письменників в Києві 1934 р." — доповідь ред. В. Давиденка.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії

просить нижчепоіменованих осіб зголоситися, щоб одержати свої довідки — особисто до канцелярії ЗУАД Комітету під ч. 866 Норд Сема Вул., Филаделфія, Па., а поштою на адресу: P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЛИСТА Ч. 1.

Алфавицький Петро, Ефрозина, Пелагія, Роман; Багрій, Анна, Стефан і Стефан; Бацман Марія; Бігун Василь, Стефан, Петро; Білик, Орися, Яків, Марія, Богдан; Більський Микола, Анна, Геня, Владик; Белей Анна, Ярослав, Владислав, Василь; Белз Ярослав, Анна, Іван; Безанюк Володимир, Зеновій, Антонина; Березюк Петро, Віра, Стефанія; Блищ, Анастазія, Михайло, Петро; Бортник, Галина, Марія, Ольга, Іван, Надія - Всеслава; Борківський, Стефан, Марія, Казіміра, Роман; Боднар, Володимир і Софія; Боднар Стефан, Емма-Марія, Розвіта-Марія; Богун Володимир; Болонний Володимир, Марія, Михайло, Анна; Божик, Александра і Леон; Богдан Барбара; Братчак Павло; Буцієрка, Богдан, Зофія, Ромко; Бузель, Валентина, Віталій, Іван, Люба; Бичковяк Йосип, Тереза і Анна; Володкевич Анна; Ворошилін, Іван, Ксенія, Ольга; Ваксимович, Юлія; Вареник, Антон, Ірина, Юрій, Миколай; Ваповський Анна, Емілія, Михайло, Стефан; Ващенко, Євдокія, Миколай; Величко Анна, Петро, Віталій; Вієржбянський, Іван, Віктор; Вірщук, Марія і Михайло; Вітик Михайло і Олена; Власенко Микола, Петро, Ромамана, Текля; Войтович Едвард - Маріян; Вовк Марія; Гончар Петро, Ольга, Ліллі; Грохоля Богдан, Марія, Володимир; Грохольський, Мирон, Роза, Василь; Ганицький Володимир, Анна, Маріян, Мирон; Гаврищук Гнат, Марія, Данило, Григорій; Гесса Катерина; Голодний Владислав і Анна; Голик Ізидор; Горин Марія і Стефанія; Гошко Тадей; Гриб Агафія, Іван, Мирослав-Петро; Гусак Мирон, Марія, Ірина, Люба; Дайнюс Осип і Євдокія; Данчак, Іван, Галина, Ольга; Данилко Теодор, Олена, Анна-Маргарета, Орест; Данилюк Василь, Марія, Ярослава, Богдан, Катерина; Дяченко, Анна, Омелько; Долинський Іван, Дуся, Ніна, Олександра, Надія; Довгань Анна; Дрогомірецький Адольф, Станислава, Юзеф; Дрозд Михайло і Августа; Дуб Анна; Дзєцюх Павло, Текля, Ірина, Ольга; Ерстенюк Орест, Марія, Христина, Езерман, Юлія; Забінський, Стефан і Анастазія; Захарченко, Єврозина і Модест; Захарченко Демян; Закорченний Михайло, Станислава, Тарас; Зарубайко, Стефан, Пелагія, Михайло, Іван; Завадський Дмитро і Параскевія; Згоба (Згора) Миколай, Катерина, Марія, Миколай; Зубик Богдан і Катерина; Зизномирський Василь і Юлія; Іванюк Андрій, Анна, Люба, Дзвинка; Іванишин Василь, Софія, Катерина, Дарія; Іванчук Петро, Олександра, Анатоль; Іваницький Іван, Марія, Богдан, Михайло; Калющик Борис і Катерина; Карач, Ярослав, Юрій і Марія; Картрич Анатоль, Роман, Ярослав, Юзефа; Кліменко Анатоль, Володимир, Григорій, Параска; Кобельник Федор, Ольга-Олена, Ольга; Кочерга Надія; Коцко Александер, Анастазія, Михайло; Кокун Павло, Юлія, Емілія, Павло - Петро; Коломієць Іван; Команецький Мирон (дитина); Кордупель Славко (дитина); Корибутяк Марта; Косандяк Теодор; Костин Василь і Анна; Костюк Василь; Котович Анна; Кравчук Роман, Надія, Станислав; Кравченко Єфрозина; Куян Юрко, Юлія і Марія; Куневич Іван, Стефанія, Богдан; Курник Василь, Емілія, Ольга; Кукіш, Петро, Марія, Владислав.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії.

ЗВІТ КОМІТЕТУ „МАТИ Й ДИТИНА"

із збіркової передсвяткової акції для залишенців у Европі.

На заклик Комітету „Мати й дитина" при СФУЖО у Филаделфії, збірковий пункт ч. 1. взявся у місяці вересні до енергійної акції. Голова збіркового пункту п. М. Чайковська договорилася з українськими купецькими станицями у Филаделфії про зорганізовану збіркову акцію там же. Розділено у всіх крамницях збіркові заклики Комітету „Мати й Дитина", до покупців, уставлено збіркові кошики, поміщено заклики до громадянства в наших радіоакціях і поплили пожертви. Вже в першому тижні осягнули вони суму понад 300 ф. харчових продуктів, а в слідуючих дійшли до 1,000 ф., а зкінцем місяця листопада осягнули показну суму — 3,118 фунтів.

З того вислано до Европи:
Австрія — 20 пач. хар., ваги 661 ф., 6 пач. одягових.
Німеччина — 42 пач. харч., ваги 1848 ф. 29 пач. одягов.
Німеччина — 20 мал. пач. ваги 316 ф. — Разом 2,825 ф.

Остає ще до висилки 293 ф., а також ще дальші напливаючі пожертви в харчах по крамницях Филаделфії.

Завдяки щедрій жертвенності свідомого громадянства м. Филаделфії та при допомозі нашого зорганізованого в СУКІП-і купецтва, збірковий пункт Комітету „Мати й Дитина" ч. 1. при Централі СУА в Филаделфії вислав поважну кількість харчів залишенцям в Европі. Слід зазначити високоякістність пожертвованих харчів: товщ, цукор, шинка, чоколяда і какао.

Щира подяка усім жертводавцям, а також співробітникам при пакуванні, членам СУМА, Пласту, Куріня ім. Ольги Басараб та громадянам — пп. Просіцькому, Левицькому, Мельниковій, Терлецькій, Гаврилів Л. Крицькій і іншим.

Всі посилки вислано військовою поштою до Представництв ЗУАДКомітету в Австрії та Німеччині.

Розділ харчів та одягу в Німеччині допомагає проводити в ЗУАДК-у Об'єднання Українських Жінок під головуванням п. Павловської Ольги.

За Збірний пункт Комітету „Мати й Дитина" у Филаделфії:
Михайлина Чайковська, гол.;
Богданна Макух, секр.

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ
ЗА 1952 РІК ВПЛАТИЛИ:

Листа ч. 12. (По день 12. листопада 1952 р.).

КАЛІФОРНІЯ:
Бірклей: Інж. Теофіль Томоруг $10.
Лос Енджелес: По $10: Осип Варнич, Л. П. Романюк.
Сен Бруно: Филип Шишка $10.
Сен Франсіско: По $10: Грицько Вуряк, Д. Петренко.

КОЛОРАДО:
Денвер: Стефан Глушко $10.

КОННЕКТИКЕТ:
Гартфорд: Степан Романків $10.
Ню Бритен: Ірена Шешурак $10
Ню Гейвен: По $10: Д-р Іван Мартинюк, Данило Небор, Іван і Ольга Петрончак.

ДИСТР. КОЛОМБІЯ:
Вашингтон: Лев Е. Добрянський $25; Борис Семців $10.

ІЛЛИНОЙ:
Шікаго: Андрій Тимець $20 (за 1951 і 1952); По $10: Іван Хомик, Гарі Чомко, д-р Василь Дробоцький, Панас Динник, Онуфрій Коцелко, Атанас Козій, Харитон і Феодозія Марценюк, Михайло Пірко, Стефан Полик, Василь Сняданко, Іван Шатинський, Михайло Тумак, о. Орест Кулик.
Мантено: Д-р Филип Теофіль Демус $10.

ІНДІЯНА:
Гарі: По $10: Микола Данко, д-р Михайло Головатий.
Геммонд: Відділ УКК $50; по $10: Евген Демків, Іван Пелешенко, Стефан Пилипчак, Михайло Залуцький, Петро Залуцький.
Гиброн: Антін Маленький $10.

КЕНТОКИ:
Сейнт Луівіл: Д-р О. і М. Цибрівські $25.

МЕРИЛЕНД:
Балтимор: Спільне свято відділів Народнього Союзу (ч.ч. 55, 81, 148, 290, 320 і 337) дало на Н. Ф. $88. По $10: Анна Ціждин, Адам Ціждин, Теодор Хай, Остап Хархаліс, Богдан Чапельський, Василь Захарків; по $5: Лідія Кос, Іван Малко.
Еджвотер: Йосиф Килинич $10.
Лорел: Іван Ваньо $10.
Овінгс Милс: Володимир Герасименко $10.

МЕСАЧЮЗЕТС:
Бригтон: Орест Казанівський $10.
Іст Кембридж: Михайло Гайда $10.
Гопдейл: Микола Левицький $10.
Кембридж: Володимир Смолинський $10.
Лудлов: Павло Чорнобай $10.
Сейлем: Іван Шван $10.

МІШІГЕН:
Дірборн: Василь Волканич $10.
Дітройт: Григорій Філь $25; по $10: Филимон Фурда, Петро Мидзин; по $5: Омелян Крушельницький, Теодор Ониськів.
Флинт: По $10: Дмитро Досій, Ілля Мельник, Степан Стефанів.
Газель Парк: Юрій М. Вараник $10.

Гемтремк: Микола Макар $20; по $10: Йосиф Бойко, Петро Мельникович; Анна Шурґот $5.

МІННЕСОТА:
Мінеаполіс: По $10: Андрій і Марія Гайдуков, Антін Процай, Марія Процай, Гриць Вавелко, Марія і Микола Золотницькі.
Парк Репідс: Д. І. Юрчишин $25.

МІЗУРІ:
Сейнт Джозеф: Михайло Форович $10.

МОНТАНА:
Гелена: Стефанія Лисаковська $10.

НЕБРАСКА:
Омага: По $10: Михайло Депа, Василь Дидик, Дмитро Грисьо, Павло Клячинський, Петро Сітинський.

НЮ ДЖЕРЗІ:
Байон: По $10: Дмитро Бойчук, Роман Филип.
Белвіл: Григор Дорошенко $10.
Картерет: По $10: Михайло Хімяк, Василь Клебан, Рудольф Мандзій, Микола Микула.
Кліфтон: Александер і Віра Сороковські $20; по $10: Михайло Литвин, Франко Вірстюк.
Елизабет: Роман Слободян $50; по $25: Володимир Бойчук, д-р Михайло Чечель, Данило Слободян, Іван Солтівський; по $20: Степан Попадюк, Петро Пилат; Микола Волошинович $15; по $10: Богдан Березюк, Іван Боднар, Іван Богонюк, У. Н. Союзу відд. 142, Михайло Хитра, „Дочки України" (відд. УНС, вкл. до УКК-ту), Володимир Федчишин, Василь Гіль, Дамян Гнатюк, Василь Гнатюк, Іван Гриб, Михайло Гринищак, Лев Гусак, Іван Іваник, Михайло Яблонський, Ярослав Яворський, Володимир Яворський, Теодор Юрчак, Мирон Каплун, Василь Кардаш, Іван Куценюк, Микола Кіценюк, Сильвестер Лабунський, Роман Левицький, Теодор Луняк, Володимир Макара, Степан Могила, Василь Михалик, Петро Остапчук, Мирон Пінковський, Степан Пограничний, Андрій Полянський, Андрій Поливчак, Михайло Процак, Теодор Рабець, Михайло Романович, Андрій Смит, Василь Солтівський, Павло Сташко, Данило Стець, Юлія Строменька, „Запорозька Січ" (відд. 3 УНС), Константин Зелінка; по $5: Михайло Век, Степан Богач, Михайло Циктор, Михайло Чайковський, Теодор Дідух, Василь Димич, Теодор Федун, Михайло Ґинда, Юрій Гвіздь, Осип Горинь, Павло Гила, Микола Ільків, М. Юрченко, Атаназій Кемпа, Юрій Кертичак, Тарас Когут, Яків Красновський, Володим. Кривокульський, Михайло Луців, Микола Луців, Василь Мацьковський, Стефан Магмет, Степан Окрепкий, Іван Павлик, Іван Пилат, Сестрицтво „Любов" (відд. УНС), Володимир Стасюк, д-р Микола Шлемкевич, Евген Волуйчик, Іван Зелінка; цілу повищу збірку до УНФонду переведено в часі листопадового свята. — З нагоди похорону пок. Іллі Пилата жертвували на УНФонд такі особи: По $2: М. Гринищак, Г. Кінащук, Т. і А. Огар, І. Пилат; по $1: А. Дорош, А. Ґенеґа, І. Ґенеґа, А. Гандович, С. Яцків, А. Яворська, М. Каплун, В. Кардаш, І. Кіценюк, І. Кобасовський, Т. Костишин, В. Костишин, О. Козак, Я. Красновський, М. Купчак, М. Луняк, А. Марунчак, М. Могила, С. Могила, І. Обрай, Ю. Оршуляк, М. Процак, Ю. Пилат, Л. Пилипишин, К. Рой, Г. Рудницький, С. Заборський; Петро Пилат $5.
Гемтон: По $10: Марія Л. Семенина, Володимир Семенина.

(Далі буде)

• Професійні оголошення •

РІЗДВЯНІ ПРИВІТИ ЧЕРЕЗ „СВОБОДУ"

Ви знаєте, що радісною, святковою несподіванкою буде для Ваших близьких прочитати привітання у Різдвяному числі „Свободи".

Треба сподіватись, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої побажання навіть тим, що живуть в найдальших закутинах світу.

Тож не забудьте, що тексти привітань можете надсилати тільки до 15 грудня. Найкраще буде, якщо пришлете їх вже тепер.

Разом з текстом поздоровлення, пришліть і плату за нього, за таким обчисленням:

1 цаль одної шпальти (5 рядків включаючи адресу—$2.00
1 цаль подвійної шпальти — $3.50
2 цалі подвійної шпальти — $6.50 й т. д.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

ТАРЗАН, ч. 2965. Помста говорить.

„Постав людину на землю, Тарзане!", різко наказав М. Люнґа. „А то мої люди в'бють тебе там, де стоїш!"

„Я скажу вам, хто ватажок вашого бунту" кричав Тарзан, „як ви звільните Кейлюка!"

„Ні!", кричала Мераля, не тямлячи себе від лютости. „Замість (того), кожна людина в Корі буде бачити як здерте з твоїх костей м'ясо на публічному місці биття! Дбай про це, М. Люнґо! Під час повні місяця!"